

UTBILDNINGSVETENSKAPLIGA FAKULTETSKANSLIET

Datum: 2025-06-24
Diarienummer: GU 2025/1349
Mottagare: Utbildningsdepartementet
Handläggare: Anna Peixoto

Synpunkter gällande promemorian *Ett nationellt mobilförbud i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet (Ds 2025:9)*

Göteborgs universitet har erbjudits att lämna synpunkter på promemorian *Ett nationellt mobilförbud i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet (Ds 2025:9)*. Vi inleder med en sammanfattande kommentar av våra synpunkter för att sedan redogöra för vår hållning beträffande promemorians samtliga förslag så som de presenteras. Varje förslag redovisas i tabellformat där det framgår om vi tillstyrker, tillstyrker med reservation eller avstyrker förslaget/bedömningen samt eventuella kommentarer kopplat till detta.

Sammanfattande kommentarer

Det finns redan idag lagstiftning som ger skolor möjlighet att begränsa elevers tillgång till mobiltelefoner under skoltid. Denna lagstiftning är tillräcklig. De exempel på framgångsrika mobilregleringar som utredningen lyfter fram har genomförts inom ramen för gällande regelverk. Att ändra lagstiftningen från att ge lokala skolenheter mandat att fatta beslut om mobilanvändning, till att införa ett statligt reglerat förbud, innebär en ökad detaljstyrning. Detta riskerar att underminera rektorers och lärares professionella handlingsutrymme och bidra till en avprofessionalisering av yrkesrollen. I promemorian konstateras att det inte enbart är mobiltelefoner som kan störa studieron. I stället för att sätta sin tilltro till ett nationellt mobilförbud som lösning på bristande trygghet och studiero, bör resurser riktas till att: stärka elevernas digitala studieteknik, ge alla lärare förutsättningar att bedriva undervisning av hög kvalitet med både analoga och digitala läromedel, och skapa lärmiljöer som främjar lärande, välmående och medborgerlig bildning.

I promemorian framgår det att det saknas tydlig evidens för att ett nationellt mobilförbud skulle leda till de effekter som eftersträvas. Det innebär i praktiken att ett förbud föreslås trots att det inte finns stöd för att det skulle vara verkningsfullt. Därför bör förslaget om ett nationellt mobilförbud avslås, och nuvarande lagstiftning kvarstå.

Att förbjuda mobiltelefoner för att hantera bristande digital kompetens är dessutom en otillräcklig lösning. Ett eventuellt förbud måste kombineras med satsningar på digital etik och studieteknik, områden där mobiltelefoner också bör ingå. Även om elevernas privata mobiler inte behöver användas i undervisningen, är de våra vanligaste verktyg för problemlösning och social interaktion

utanför skolan. Skolan bör därför arbeta aktivt för att skapa en trygg och fokuserad lärmiljö genom god undervisning och en balanserad användning av digitala och analoga verktyg.

Oavsett om ett nationellt förbud införs eller inte, men särskilt om det gör det, bör följande krav ställas på alla skolor:

- Tillgång till bemannat skolbibliotek där elever kan vistas under raster.
- Förebyggande arbete mot nätkränkningar, inklusive undervisning i digital etik.
- Relationsskapande insatser mellan elever och lärare, där lärarens auktoritet bygger på respekt och god undervisning – inte på repressiva befogenheter.
- Rutiner för att elever ska kunna hämta ut sina mobiler vid håltimmar eller tidigare avslutade skoldagar.
- Alla lärare bör ha tillgång till arbetstelefoner utan lösenord, för att kunna kommunicera vid eventuella säkerhetshot.
- Utökad undervisning i digital studieteknik, eftersom uppkopplade datorer fortsatt kommer att användas i skolan.

5.5.1 Ett nationellt mobilförbud och bestämmelsens placering i skollagen (s.118)

Göteborgs universitet avstyrker förslaget om att *Ett nationellt mobilförbud ska införas genom en revidering av den nuvarande bestämmelsen i 5 kap. 4 d § skollagen*. Det finns i utredningen ingen tydligt vetenskaplig evidens för att ett förbud kommer leda till det som betänkandets förslag syftar till. De regleringar som redan finns räcker för att skolor ska kunna vidta de åtgärder som det nationella förbudet skulle innebära.

Förslag/bedömning	Tillstyrker/ instämmer	Tillstyrker med reservation	Avstyrker/ Instämmer ej
Förslag: Ett nationellt mobilförbud ska införas genom en revidering av den nuvarande bestämmelsen i 5 kap. 4 d § skollagen.			X

5.5.2 Ett nationellt mobilförbud ska avse de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet (s. 119)

Förslaget om att *Ett nationellt mobilförbud ska avse de obligatoriska skolformerna – förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan – samt fritidshemmet* avstyrks. Göteborgs universitet menar att det inte kan vara samma regler för alla åldersgrupper och ett nationellt mobilförbud inte bör komma ifråga för några skolformer. Både inom de obligatoriska skolformerna, fritidshemmet och gymnasiet kan tillgången till mobiler behöva regleras ibland, men det bör ske utifrån lokala förutsättningar och utifrån den befintliga lagstiftningen.

Förslag/bedömning	Tillstyrker/ instämmer	Tillstyrker med reservation	Avstyrker/ Instämmer ej
Förslag: Ett nationellt mobilförbud ska avse de obligatoriska skolformerna – förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan – samt fritidshemmet.			X

5.5.3 Endast elevers mobiltelefoner ska omfattas av ett nationellt mobilförbud (s. 121)

Göteborgs universitet tillstyrker med reservation förslaget att elevers mobiltelefoner samlas in vid varje skoldags början. Det är problematiskt att peka ut en teknologi när det egentligen är användningen av olika applikationer som kan finnas i olika digitala verktyg som avses (till exempel social media, kamera, chattfunktioner etcetera). Det finns en stor risk som också är dokumenterad i forskning till exempel Grigic Magnusson m.fl. (2023)¹ att den störande användningen flyttar över i annan teknik, till

¹ *Grigic Magnusson, A., Ott, T., Hård af Segerstad, Y., & Sofkova Hashemi, S. (2023). Complexities of managing a mobile phone ban in the digitalized schools' classroom. *Computers in the Schools*, 40(3), 303–323.

exempel laptops där den stör ännu mer. Detta uppmärksammas även i utredningen och belyser det grundläggande dilemmat med att försöka förbjuda den digitala världen.

Förslag/bedömning	Avstår att ta ställning till förslaget	Tillstyrker/instämmer	Tillstyrker med reservation	Avstyrker/Instämmer ej
Förslag: Utöver vad som anges i 5 kap. 4 b § skollagen, ska elevers mobiltelefoner samlas in vid varje skoldags början. Mobiltelefonerna ska återlämnas senast vid skoldagens slut. Rektor får besluta att även annan elektronisk kommunikationsutrustning än elevers mobiltelefoner ska samlas in vid varje skoldags början och återlämnas senast vid skoldagens slut. Rektorns beslut får avse högst ett år i taget.			x	
Bedömning: I övrigt saknas behov av att förtydliga det befintliga regelverket när det gäller vilken utrustning som avses.	x			

5.5.4 Undantag för pedagogisk användning vid undervisning och undantag för enskilda elever (s. 124)

Göteborgs universitet tillstyrker förslaget, men med reservation. Det finns redan i nuvarande lagstiftning möjlighet för rektorer och lärare att göra undantag från mobilförbud, och denna möjlighet bör inte bara bevaras utan även förstärkas. Det är avgörande att elever ges möjlighet att hämta ut sina mobiltelefoner under håltimmar, särskilt när de lämnar skolans område. Detta är en fråga om säkerhet. Om en elev råkar ut för en olycka eller annan nödsituation behöver hen kunna kontakta hjälp. Den tidigare infrastrukturen med fasta telefoner och telefonkiosker är i stort sett avvecklad och har ersatts av mobiltelefoner. Utöver detta har många elever, vilket även utredningen uppmärksammar, sina betalmedel i mobiltelefonen. Tillgång till mobilen under håltimmar är därför inte bara en praktisk fråga utan också en förutsättning för att kunna hantera vardagliga behov.

Förslag/bedömning	Tillstyrker/instämmer	Tillstyrker med reservation	Avstyrker/Instämmer ej
Förslag: Rektor eller lärare ska få göra undantag från insamling för sådan användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning som avses i 5 kap. 4 a § skollagen, eller för en enskild elev om det finns särskilda skäl.		X	

5.5.5 Skolans ansvar för omhändertagna mobiltelefoner (s. 130)

Förslag/bedömning	Tillstyrker/instämmer	Tillstyrker med reservation	Avstyrker/Instämmer ej
Bedömning: Det framgår av allmänna rättsprinciper att skolan ansvarar för elevers mobiltelefoner och andra digitala enheter som skolan omhändertar i förebyggande syfte.	X		

5.5.6 Rektors ansvar att besluta om skriftliga rutiner och förslagets förhållande till skol-/ordningsreglerna (s. 131)

Förslag/bedömning	Tillstyrker/instämmer	Tillstyrker med reservation	Avstyrker/Instämmer ej
Bedömning: Det framgår av nuvarande 5 kap. 4 e § skollagen att rektorn ansvarar för att besluta om skriftliga rutiner för omhändertagande i förebyggande syfte av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Någon ytterligare förtydligande reglering bedöms inte nödvändig. De skriftliga rutinerna hanteras med fördel inom ramen för arbetet med skolans skol-/ordningsregler, i syfte att förankra rutinerna hos personal, elever och vårdnadshavare.	X		

5.5.7 Möjligheterna till omhändertagande av mobiltelefoner i reaktivt syfte bör inte utökas (s. 133)

Förslag/bedömning	Tillstyrker/instämmer	Tillstyrker med reservation	Avstyrker/Instämmer ej
Bedömning: Det saknas behov av att föreslå ytterligare eller förtydligande möjligheter till omhändertagande av mobiltelefoner eller annan elektronisk kommunikationsutrustning i reaktivt syfte, i de fall en elev inte följer bestämmelserna om insamling. Nuvarande regelverk på området, jämte de förtydliganden i skollagen som föreslås i betänkandet Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan, SOU 2025:08, är tillräckligt tydligt samt såväl ändamålsenligt som proportionerligt.	X		

5.5.8 Avvägningar avseende integritetsaspekter (s. 138)

Förslag/bedömning	Tillstyrker/instämmer	Tillstyrker med reservation	Avstyrker/Instämmer ej
Bedömning: Utredarens förslag om ett nationellt mobilförbud utgör inte något intrång i elevers personliga integritet.	X		

5.5.9 Förslaget är förenligt med grundläggande fri- och rättigheter samt skolans uppdrag om digital kompetens (s. 139)

Göteborgs universitet instämmer inte i bedömningen. Förslaget kan inte anses vara förenligt med skolans uppdrag att ge eleverna förutsättningar att utveckla digital kompetens. Mobiltelefonerna är den vanligaste förekommande digitala teknologin i samhället och möjliggör många av våra vardagliga handlingar. Den bidrar till frihet, men skapar också problem. Detta uppmärksammas också i utredningen, men utrednings slutsats är att eleverna klarar sig bra utan att lära sig hantera det vanligaste verktyget för lärande, på samma gång som utredningens utgångspunkt är just felaktig användning av mobilerna.

Förslag/bedömning	Tillstyrker/ instämmer	Tillstyrker med reservation	Avstyrker/ Instämmer ej
Bedömning: Utredarens förslag om ett nationellt mobilförbud är förenligt med de grundläggande fri- och rättigheterna samt skolans uppdrag att ge eleverna förutsättningar att utveckla digital kompetens.			X

6 Ikraftträdande

Göteborgs universitet avstyrker förslaget då vi avstyrker grundförslaget om nytt lagförslag om mobilförbud.

Förslag/bedömning	Tillstyrker/ instämmer	Tillstyrker med reservation	Avstyrker/ Instämmer ej
Förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2026.			X

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	Christina Osbeck
TITEL, ORGANISATION:	Dekan, Utbildningsvetenskapliga fakulteten
TID:	2025-06-30 13:35:51 +02:00
IDENTIFIKATIONSTYP:	Göteborgs universitet
IDENTIFIKATIONS-ID:	_69567512-310e-4e12-94d0-2e031ffcc5bd

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2025-06-30 13:35:56 +02:00
Ref: 1901640
www.gu.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)